

LIKKUMISEN MAANTIEDETTÄ MOBIILISSA YHTEISKUNNASSA

Vapaa-ajan asuminen teorioiden ja käytäntöjen välitilassa

Suomen Akatemian tutkimushanke, SA:114532, rahoitusaika: 2007-2010



MONIPAIIKKAISUUS JA LIKKUVUUS

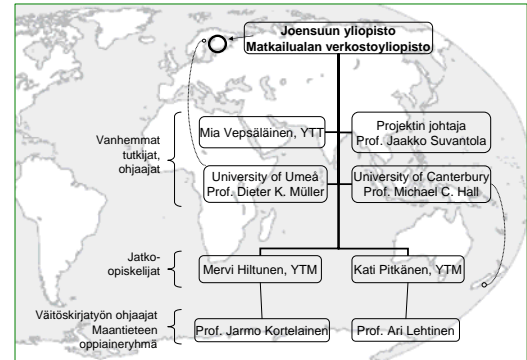
Tutkimushankkeessa tarkastellaan ihmisten liikkumista ja paikkoihin kiinnittymistä tilanteessa, jossa liikkuvuus on lisääntynyt ja perinteiset ajan ja paikan sidokset ovat murtumassa. Hankkeen keskeiset käsitteet ovat ”paikkojen ja liikkuvuuden jatkumo” sekä ”monipaikkaisuus”. Näillä viitataan ihmisten jokapäiväisiä elinympäristöjä yhä useammin leimaavaan, monien merkityksellisten paikkojen ja niiden välillä tapahtuvan liikkumisen kokonaisuuteen. Monipaikkaisuus sekä paikkojen ja liikkuvuuden jatkumo johtavat yksilön kannalta uudenlaisten paikkaidentiteettien syntyyn, jotka ovat ”välitilassa” suhteessa perinteisiin tapoihin käsitteellistä ihmisten suhdetta paikkoihin. Koska maantieteen perinteiset käsitteet ja teoriat ovat pitkälle yhteen paikkaan ja siihen kiinnittymiseen sidottuja, tarvitaan välitilan maantieteeseen uusia teoreettisia avauksia.

MÖKKEILY TUTKIMUKSEN KOHTEENA

Entistä liikkuvampaa elämäntapaa lähestytään suomalaisessa akateemisessa tutkimuksessa puutteellisesti käsitellyn ilmiön, vapaa-ajan asumisen, kautta. Mökkeily on merkittävä osa suomalaisten maaseutualueiden vapaa-ajan- ja virkistyskäyttöä. Se on myös hyvä esimerkki edellä kuvatun kaltaisesta välitilailmiöstä. Liikkuminen vakituisen ja vapaa-ajan asunnon välillä on lisääntynyt ja arkipäiväistynyt. Näiden kahden asuinpaikan vuorovaikutuksesta ja kaupungin ja maaseudun jatkumosta on tullut keskeinen osa vapaa-ajan asukkaiden paikkaidentiteettejä ja sosiaalista verkostoitumista.

HANKKEEN TAVOITTEET

- Kehittää liikkumisen ja paikan teorioita maantieteessä
- Kehittää suomalaista vapaa-ajan asumisen tutkimusta ja kytkä se alan kansainväliseen tutkimukseen
- Tukea maaseudun kehittämistä lisäämällä vapaa-ajan asumista koskevaa tietoa



KANSAINVÄLINEN TUTKIMUSRYHMÄ

Hankkeesta valmistuu kaksi yhteiskuntamaantieteen väitöskirjaa, joista toisen aiheena ovat mökkeilyn kulttuuriset merkitykset (Kati Pitkänen). Toinen väitöskirja-aihe liittyy liikkumiseen vakituisen ja vapaa-ajan asunnon välillä (Mervi Hiltunen). Kansainvälistä osaamista hankkeesta edustavat professori Dieter K. Müller Uumajan yliopistosta ja professori C. Michael Hall Canterburyn yliopistosta Uudesta Seelannista.

VAPAA-AJAN ASUMINEN SUOMESSA

Suomi on kansainvälisesti vertaillen maailman johtavia vapaa-ajan asumisen maita. Maassamme on 470 000 mökkiä ja noin kaksi miljoonaa suomalaista mökkeilee. Keskimäärin suomalaiset mökinomistajat ovat suuriin ikäluokkiin kuuluvia (keski-ikä 59 vuotta) ja hyvin toimeentulevia pariskuntia, joiden juuret ovat usein maaseudulla. Vapaa-ajan asuntoa käytetään aktiivisesti, keskimäärin 72 vuorokautta vuodessa. Käyttöaste on riippuvainen mökinomistajatalouden elämänvaiheesta sekä kodin ja mökin välisestä etäisyydestä.

Vapaa-ajan asuminen on muuttumassa ja erilaistumassa. Perinteisen kesämökkeilyn rinnalla yhä useammin mökit varustellaan ympärivuotiseen käyttöön. Mökkeillä oleskellaan aikaisempaa enemmän ja aktiivista työikäää elävillä etätyöt saattavat muodostua osaksi mökkelämän arkea. Osalle vapaa-ajan asukkaista mökki on kakkosasunto ja kodin arkea eletään vuoroin maaseudulla ja vuoroin kaupungissa. Tutkimushankkeessa tarkastellaan kriittisesti muun muassa näitä vapaa-ajan asumisen viimeaikaisia muutoksia ja tulevaisuuden haasteita.

